

Generation 2.0
For Rights Equality & Diversity

Εθνικές Εκλογές 2019 | Τι απαντούν τα κόμματα για την ένταξη

Ενόψει των επικείμενων εθνικών εκλογών, ο οργανισμός [Generation 2.0 RED](#) σε συνεργασία με το [Vouliwatch](#) έθεσαν σε όλα τα υποψήφια κόμματα του δημοκρατικού τόξου [ερωτήσεις](#) σχετικά με συγκεκριμένες πολιτικές ένταξης των μεταναστών και προσφύγων στην Ελλάδα.

Κίνημα Αλλαγής

1. Εμπόδια στην έκδοση και ανανέωση αδειών διαμονής

Τα τελευταία χρόνια, παρατηρείται μια διολίσθηση σε παλαιότερες καταστάσεις, καθώς οι δικαιούχοι πολίτες τρίτων χωρών έρχονται αντιμέτωποι με υπηρεσίες, οι οποίες αδυνατούν να εξυπηρετήσουν τα αιτήματά τους σε εύλογο χρονικό διάστημα, με συνέπεια να ζουν σε μια μόνιμη προσωρινότητα και επισφάλεια. Οι καθυστερήσεις στην εξυπηρέτηση των αιτημάτων, μεταξύ άλλων, οφείλονται στην υποστελέχωση των υπηρεσιών, οι οποίες ειδικότερα στις μεγάλες πόλεις, φαίνεται πως εξαιτίας της κινητικότητας έχουν αποψιλωθεί.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Τι μέτρα θα πάρετε για την υποστήριξη των υπηρεσιών Αλλοδαπών και Μετανάστευσης προς την αποτελεσματική εφαρμογή του μεταναστευτικού δικαίου και την προστασία των δικαιωμάτων των δικαιούχων;

Απάντηση:

Για την απόλαυση δικαιωμάτων από κάθε πολίτη απαιτείται η ύπαρξη αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης. Χωρίς αυτήν οι προοδευτικές νομοθεσίες εξελίσσονται σε κενό γράμμα. Γνωρίζουμε την κατάσταση που επικρατεί σε πολλές υπηρεσίες μετανάστευσης στη χώρα και θέλουμε να εξάρουμε το ρόλο των εργαζομένων που με «νύχια και με δόντια», με ηρωισμό και εφευρετικότητα λύνουν όσα προβλήματα μπορούν. Απαιτούνται λύσεις σε τρεις κατευθύνσεις οι οποίες πρέπει να μελετηθούν παράλληλα γιατί είναι αλληλοσυμπληρωματικές.

Στελέχωση

Η στελέχωση των υπηρεσιών είναι απαραίτητη ειδικά μετά την αποχώρηση μεγάλου αριθμού υπαλλήλων. Δεν είναι ιδιαίτερα γνωστό, πως η Αποκεντρωμένη Διοίκηση δεν μπορεί να υποδεχτεί υπαλλήλους μέσω της κινητικότητας αφού προϋπόθεση για αυτό είναι η ύπαρξη οργανογράμματος. Οι εργαζόμενοι στις Αποκεντρωμένες, όμως, μπορούν να

Generation 2.0

For Rights Equality & Diversity

αξιοποιούν τις ρυθμίσεις περί κινητικότητας για να αποχωρούν από αυτές.

Το πρώτο, επείγον βήμα, πρέπει να είναι λοιπόν η **κατάρτιση και δημοσίευση των απαραίτητων Προεδρικών Διαταγμάτων για τους οργανισμούς των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων**. Παράλληλα είναι θεμιτή η θέσπιση **μεταβατικής διάταξης που να επιτρέπει (υπό προϋποθέσεις) την κινητικότητα προς τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις μέχρι τη δημοσίευση των απαραίτητων Προεδρικών Διαταγμάτων**. Στις υπηρεσίες που αντιμετωπίζουν τις μεγαλύτερες πιέσεις είναι απαραίτητη η **άμεση πρόσληψη συμβασιούχων και η παροχή κινήτρων στους εργαζομένους**.

Υποδομές

Υπάρχουν περιπτώσεις όπου οι υφιστάμενες κτιριακές υποδομές δεν επαρκούν για το πλήθος των εξυπηρετούμενων μεταναστών. **Η βελτίωση τους όμως θα πρέπει να συνδυαστεί με ένα σχέδιο όπου να μειώνονται οι ανάγκες φυσικής παρουσίας στις υπηρεσίες**.

Παρά τις εξαγγελίες η μοναδική πρωτοβουλία (με πολύ καλά αποτελέσματα) αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών προς όφελος των μεταναστών ήταν **η λειτουργία της ηλεκτρονικής υπηρεσίας «πορείας φακέλου» το 2014**. Χρειάζεται άμεση μέριμνα για την εφαρμογή νέων υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στο χώρο της μετανάστευσης. **Η «ηλεκτρονική αίτηση» είναι εφικτή μετά την απλοποίηση των διαδικασιών και την μείωση των σχετικών δικαιολογητικών που επήλθε με τον Κώδικα Μετανάστευσης το 2014**.

Θεσμικές αλλαγές

Ο Κώδικας Μετανάστευσης του 2014 συνέβαλε στην καλύτερη λειτουργία των υπηρεσιών. Κατά κοινή ομολογία, χωρίς τη θέσπιση του η κατάσταση θα ήταν δραματικά χειρότερη. Παρά το γεγονός αυτό υπάρχει ανάγκη για σημειακές αλλαγές. Ο Κώδικας μετρά πλέον πέντε χρόνια εφαρμογής και πρέπει να αξιολογηθεί και να «διορθωθεί» όπου απαιτείται όσον αφορά τα οργανωτικά θέματα των υπηρεσιών.

2. Ιθαγένεια

Παρά την ύπαρξη επαρκούς νομικού πλαισίου συνεχίζουν να υφίστανται προβλήματα και οι διαδικασίες προχωρούν εν μέσω μεγάλων γραφειοκρατικών δυσκολιών. Στην απόδοση ιθαγένειας στη δεύτερη γενιά, αν και ψηφίστηκε ο νόμος 4332/2015, παρατηρούνται ακόμα ακραίες καθυστερήσεις στην διεκπεραίωση των αιτημάτων σε κάποιες υπηρεσίες ιθαγένειας της χώρας. Συν τοις άλλοις, καθυστερήσεις συνεχίζονται και μετά την απόκτηση της ιθαγένειας. Στην διαδικασία πολιτογράφησης αλλογενών, πέραν των παρόμοιων καθυστερήσεων που παρατηρούνται στην εξέταση των αιτημάτων, η μεταρρύθμιση βάσει του ν.4604/2019 σχετικά με τις προϋποθέσεις αλλά και τη διαδικασία πολιτογράφησης μέχρι

Generation 2.0

For Rights Equality & Diversity

σήμερα δεν έχει ολοκληρωθεί καθώς οι απαραίτητες Υπουργικές Αποφάσεις δεν έχουν εκδοθεί.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Πώς θα αντιμετωπίσετε τα ανωτέρω ζητήματα καθυστερήσεων και ουσιαστικών εκκρεμοτήτων με γνώμονα το κύρος της διαδικασίας και την ασφάλεια δικαίου των υποψηφίων;

Απάντηση:

Η κατάσταση στις υπηρεσίες Ιθαγένειας είναι αποκαρδιωτική. Καμία προθεσμία, που τίθεται από το νόμο, δεν τηρείται.

Όσον αφορά την περίπτωση εφαρμογής του νόμου 4332/15 (δεύτερη γενιά) η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑΝΕΛ προτίμησε να μην αξιοποιήσει τις νέες τεχνολογίες και να εφαρμόσει μια διοικητική διαδικασία που θυμίζει περισσότερο τη δεκαετία του 70. Το ελληνικό κράτος κατέχει ήδη τις απαραίτητες πληροφορίες για τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την εφαρμογή του νόμου για το σύνολο σχεδόν των δικαιούχων. Αυτό που απαιτείται είναι σύνδεση των πληροφοριακών συστημάτων που μπορεί να γίνει με πολλούς εναλλακτικούς τρόπους αλλά δεν έγινε, μέχρι σήμερα, με κανένα. Με τη διασύνδεση των πληροφοριακών συστημάτων η ελληνική πολιτεία μπορεί να εκδίδει τις περισσότερες αποφάσεις για την ιθαγένεια της δεύτερης γενιάς εντός 2 μηνών. **Η ταχύτατη διεκπεραίωση των αιτημάτων της «δεύτερης γενιάς» πρέπει να γίνει προτεραιότητα ειδικά για τα παιδιά που έχουν ενηλικιωθεί ή θα ενηλικιωθούν σύντομα. Στην περίπτωση αυτή οι συνέπειες των καθυστερήσεων είναι πολύ μεγαλύτερες και μπορεί να αναστείλουν τις προσπάθειες τους και να ακυρώσουν όνειρα.**

Όσον αφορά τα θέματα της πολιτογράφησης η κατάσταση είναι πιο περίπλοκη. **Το σύνολο σχεδόν των τροποποιήσεων του νόμου 3838/10 που νομοθέτησε η κυβέρνηση δημιούργησε περισσότερα προβλήματα.** Η βίαιη διάσπαση του Υπουργείου Εσωτερικών ώστε να δημιουργηθεί το καχεκτικό υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής κατέστησε την Κεντρική υπηρεσία της Ιθαγένειας, το «αποπαίδι» του Υπουργείου Εσωτερικών. Η δημιουργία της νέας Ειδικής Γραμματείας Ιθαγένειας δεν έλυσε αυτό το πρόβλημα. Στη συνέχεια, με βίαιο τρόπο επίσης, μεταφέρθηκε η αρμοδιότητα από τις υπηρεσίες της Αποκεντρωμένης Διοίκησης στο Υπουργείο Εσωτερικών. **Αυτό στοίχισε την απώλεια περίπου 50 υπαλλήλων (από τους 346 σε όλη την Ελλάδα) αλλά και δημιουργήσε διοικητικά προβλήματα όπως αυτό στις υπηρεσίες των μητρώων αρρένων που πρόσθεσε άλλη μια καθυστέρηση στην ταλαιπωρία των υποψηφίων.** Για πρώτη φορά πολίτες που έχουν ορκιστεί δεν μπορούν να εγγραφούν στα δημοτολόγια ενώ οι λύσεις παραπέμφθηκαν στις καλένδες. Η έλλειψη προετοιμασίας, αλλά και η διάθεση συγκάλυψης της, έχει οδηγήσει σήμερα σε συνθήκες πρωτόγνωρες για τη λειτουργία των υπηρεσιών αφού δεν είναι σαφές

Generation 2.0

For Rights Equality & Diversity

ποιο νόμο εφαρμόζουν. Για πρώτη φορά το κύρος της διαδικασίας αμφισβητείται για λόγους για τους οποίους ουδεμία ευθύνη υπάρχει σε εργαζομένους και υποψηφίους. **Απαιτείται άμεση επανεκκίνηση της διαδικασίας με γενναία παράταση της ισχύος των διατάξεων του νόμου 3838/10.** Η επιμονή στην εφαρμογή του πρόσφατου νόμου θα οδηγήσει σε ένα διοικητικό τέλμα και θα απαγορεύσει στην πράξη την πρόσβαση των υποψηφίων στις διαδικασίες ιθαγένειας.

Η ενίσχυση των υπηρεσιών της Ιθαγένειας ήταν απαραίτητη για την εφαρμογή του παλιού θεσμικού πλαισίου. **Είναι επιτακτική σήμερα αφού με το νέο νόμο προστέθηκαν στα καθήκοντα τους 13 καινούργιες διοικητικές ενέργειες.**

Η πρόταση του Κινήματος Αλλαγής είναι η παροχή εναλλακτικής δυνατότητας στους υποψηφίους για ειδική γραπτή διαδικασία ώστε να μειωθεί ο χρόνος αναμονής τουλάχιστον για αυτούς που μπορούν να ανταποκριθούν στις αυξημένες απαιτήσεις ενός τέτοιου συστήματος. Παράλληλα θα πρέπει να συγκροτηθούν τόσες επιτροπές πολιτογράφησης που να επαρκούν για την ταχεία διεκπεραίωση των αιτήσεων. Σε κάθε περίπτωση η αμοιβή των μελών των επιτροπών θα πρέπει να ανταποκρίνεται στον όγκο της εργασίας. Σημειωτέον ότι σήμερα παρά το γεγονός ότι προβλέπεται από το νόμο τα μέλη των επιτροπών για γραφειοκρατικούς λόγους δεν αμείβονται. Η επόμενη κυβέρνηση θα αναγκαστεί να αναθεωρήσει σε πολλά σημεία τον τρόπο οργάνωσης των υπηρεσιών ιθαγένειας. Αυτό πρέπει να γίνει με τρόπο που δεν θα δημιουργήσει νέα προβλήματα καθυστερήσεων. Όσον αφορά τους πόρους που θα απαιτηθούν για την εύρυθμη λειτουργία του συστήματος είναι προφανές ότι πρέπει να αναζητηθούν από τα ανταποδοτικά παράβολα που πληρώνουν οι υποψήφιοι.

3. Παράβολα

Ο νόμος 4018/2011 προβλέπει ότι μέρος από τα έσοδα από τα παράβολα για τις άδειες διαμονής μεταναστών μπορούν να διατίθενται για υλικοτεχνικό εξοπλισμό, λειτουργικά έξοδα, καθώς και για δράσεις κοινωνικής ένταξης μεταναστών. Όμως, τα τελευταία χρόνια παρατηρήθηκε η χρήση των εσόδων από τα παράβολα για την χρηματοδότηση του προσφυγικού λ.χ. αποζημιώσεις του τοπικού πληθυσμού στα νησιά.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Ο χαρακτήρας των παραβόλων οφείλει να είναι ανταποδοτικός. Τι μέτρα θα πάρετε για τη διασφάλιση της χρήσης τους για τη χρηματοδότηση των υποστελεχωμένων υπηρεσιών αλλά και δράσεων κοινωνικής ένταξης;

Απάντηση

Το Κίνημα Αλλαγής έχει κατακρίνει δριμύτατα ως ρατσιστική τη χρήση των παραβόλων των

Generation 2.0

For Rights Equality & Diversity

μεταναστών για αποζημιώσεις των κατοίκων στα νησιά όπου ταλαιπωρούνται πρόσφυγες. **Η πολιτεία έχει υποχρέωση να αποζημιώνει, από τον κρατικό προϋπολογισμό, όσους υπέστησαν ζημιές λόγω του συνεχιζόμενου συνωστισμού ανθρώπων που πρέπει να επιβιώνουν στις άθλιες συνθήκες των ΚΥΤ του Ανατολικού Αιγαίου. Πολύ περισσότερο είναι υποχρεωμένη να βελτιώσει τις συνθήκες ώστε να μην υπάρχουν τέτοιου είδους ζημιές.**

Όσον αφορά τη χρήση των παραβόλων η απάντηση είναι απλή. Να εφαρμοστεί ο νόμος. **Η χρηματοδότηση δράσεων κοινωνικής ένταξης της αυτοδιοίκησης και άλλων φορέων είναι αυτονόητη όπως και η λειτουργική ενίσχυση των υπηρεσιών και η παροχή κινήτρων στους εργαζομένους.**

Στις προγραμματικές θέσεις του Κινήματος Αλλαγής προβλέπεται ήδη αυτό:

«Αξιοποίηση των παραβόλων των μεταναστών, για δράσεις ένταξης, μέσω της αυτοδιοίκησης, και υποστήριξη της λειτουργίας των μεταναστευτικών/προσφυγικών κοινοτήτων».

4. Αναθεώρηση συντάγματος-δικαίωμα ψήφου

Το 2010 θεσμοθετήθηκε με τον ν.3838/2010 η συμμετοχή των νόμιμα διαμενόντων μεταναστών στις εκλογές της τοπικής αυτοδιοίκησης α' βαθμού υπό μια σειρά προϋποθέσεων. Με την απόφαση 460/2013 του Συμβουλίου της Επικρατείας, όμως, ορισμένες διατάξεις του νόμου, μαζί και αυτές που όριζαν την συμμετοχή των μεταναστών στις δημοτικές εκλογές, κρίθηκαν αντισυνταγματικές και καταργήθηκαν με τροπολογία στις αρχές του 2014.

Σήμερα, η ψήφος των μεταναστών παραπέμφθηκε για ακόμη μια φορά από την προηγούμενη Επιτροπή Συνταγματικής Αναθεώρησης στην επόμενη Βουλή, η οποία θα φέρει και την ευθύνη της τελικής απόφασης.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Η επόμενη Βουλή θα είναι αναθεωρητική και για τη συγκεκριμένη διάταξη θα χρειαστούν 180 ψήφοι. Ποια θα είναι η θέση σας όταν κληθείτε να ψηφίσετε για το δικαίωμα εκλέγειν και εκλέγεσθαι σε τοπικό επίπεδο, όσων διαμένουν επί μακρόν στη χώρα;

Απάντηση

Το Κίνημα Αλλαγής επιμένει στην ανάγκη για παροχή δικαιώματος ψήφου σε αλλοδαπούς που διαμένουν επί μακρόν στη χώρα. Είναι άλλωστε πολιτική της παράταξης από το 2010 όταν θεσπίστηκε με το νόμο 3838/10.

Generation 2.0

For Rights Equality & Diversity

Η παροχή δικαιώματος ψήφου μπορεί να προβλεφθεί με απλό νόμο και χωρίς την ανάγκη συνταγματικής αναθεώρησης. Θα στηρίξει, σε κάθε περίπτωση, τη διασφάλιση του δικαιώματος στο Σύνταγμα.

5. Αντιμετώπιση παράτυπων μεταναστών

Εξετάζοντας τα στατιστικά στοιχεία της Υπηρεσίας Ασύλου και συγκεκριμένα το ποσοστό των απορριπτικών αποφάσεων, γίνεται αντιληπτό ότι ένας μεγάλος αριθμός αιτούντων άσυλο πρόκειται να εκπέσει σε καθεστώς μη νόμιμης διαμονής στη χώρα. Σε ίδιο καθεστώς διαμονής βρίσκονται και οι πολίτες τρίτων χωρών που κατείχαν κάποια άδεια διαμονής για εργασία, και λόγω της κρίσης δεν κατάφεραν να διατηρήσουν την άδεια διαμονής τους με συνέπεια να βρεθούν χωρίς νομιμοποιητικά έγγραφα.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Δεδομένης της παρουσίας ενός αριθμού ατόμων χωρίς νομιμοποιητικά έγγραφα, τι είδους πολιτικές σκοπεύετε να ασκήσετε για την συγκεκριμένη κατηγορία του πληθυσμού που διαμένει στη χώρα;

Απάντηση

Η παροχή «δεύτερης ευκαιρίας» σε όσους έχουν εκπέσει της νομιμότητας για τυπικούς λόγους είναι η λύση για όσους κατείχαν στο παρελθόν άδεια διαμονής με δεδομένο μάλιστα ότι στις περισσότερες από αυτές τις περιπτώσεις υπάρχει μακρόχρονη νόμιμη διαμονή στη χώρα.

Όσον αφορά τους απορριφθέντες από το άσυλο οφείλουμε να είμαστε ρεαλιστές. Είναι ευνόητο ότι όσοι δεν δικαιούνται διεθνή προστασία πρέπει να επιστρέφονται στη χώρα τους. Αλλιώς καταργείται η έννοια της διεθνούς προστασίας. Η διαδικασία των επιστροφών είναι ιδιαίτερα απαιτητική και μπορεί να είναι χρονοβόρα ακόμα και για λόγους που δεν αφορούν άμεσα τη χώρα μας. Την απάντηση στο πρόβλημα δίνει ο νόμος 3907/11 που προβλέπει τις διαδικασίες επιστροφής και τα μέσα που μπορεί να αξιοποιήσει η πολιτεία. Σε κάθε περίπτωση ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατά το διάστημα που μεσολαβεί από την απόρριψη μέχρι την επιστροφή είναι υποχρέωση της πολιτείας ενώ εξαιρέσεις από την επιστροφή μπορούν να υπάρξουν σε τεκμηριωμένες περιπτώσεις που χρήζουν ανθρωπιστικής αντιμετώπισης.

6. Μανωλάδα-Συμμόρφωση με την απόφαση του ΕΔΔΑ

Στις 30 Μαρτίου 2017 το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ) καταδίκασε την Ελλάδα στην γνωστή υπόθεση της Μανωλάδας, για παραβίαση του άρθρου

Generation 2.0

For Rights Equality & Diversity

4 παρ. 2 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) περί καταναγκαστικής εργασίας. Από την τακτική παρακολούθηση των συνθηκών εργασίας και διαβίωσης των μεταναστών εργατών γης στη Μανωλάδα Ηλείας, είναι σαφές πως παραμένει το ζητούμενο της πραγματικής συμμόρφωσης με την απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Σε τι είδους μέτρα θα προβείτε για την άμεση συμμόρφωση της Πολιτείας με την απόφαση του ΕΔΔΑ; Ποια είναι η πολιτική που σχεδιάζεται για την αποτροπή παρόμοιων φαινομένων στο μέλλον;

Απάντηση

Οι συνθήκες εργασίας και διαβίωσης των εργατών γης είναι ένα πρόβλημα που είναι γνωστό πριν τα γεγονότα που οδήγησαν στην καταδίκη της χώρας μας από το ΕΔΔΑ. Η χώρα μας είναι υποχρεωμένη να συμμορφωθεί με την απόφαση του ΕΔΔΑ. Εξίσου σημαντική είναι όμως και η λύση του προβλήματος ανεξάρτητα από αυτήν.

Είναι κοινή παραδοχή πως η έλλειψη εργατικού δυναμικού οδηγεί πολλούς μετανάστες χωρίς χαρτιά στην εργασία στη γη. Παρά το γεγονός της υποχρέωσης για συμμόρφωση της κυβέρνησης στην απόφαση, και με δεδομένο ότι η θεσμική λύση του προβλήματος αποτελεί και αίτημα του αγροτικού κόσμου, η κυβέρνηση επέλεξε να «κρύψει το πρόβλημα κάτω από το χαλί». Η νομοθέτηση της ειδικής άδειας εργασίας που παρέχεται σε μετανάστες χωρίς χαρτιά (αρ. 13Α Κώδικα Μετανάστευσης) όχι μόνο δεν έλυσε το πρόβλημα αλλά καταγγέλθηκε από την κοινωνία των πολιτών γιατί δημιουργεί επίσης συνθήκες εργασιακής εκμετάλλευσης στον αγροτικό χώρο. Το Κίνημα Αλλαγής προτείνει την κατάργηση της σχετικής ρύθμισης και την αποσύνδεση του δικαιώματος εργασίας των «υπό αναβολή απομάκρυνσης» αλλοδαπών από τη βούληση του εργοδότη. Οι θέσεις του Κινήματος Αλλαγής έχουν τεθεί αναλυτικά στο πρόγραμμα του Κόμματος: «Παρά το γεγονός των υψηλών ποσοστών ανεργίας στο ντόπιο εργατικό δυναμικό, υπάρχει ακόμα ζήτηση για εποχική εργασία στη γη και τον τουρισμό, από πολίτες τρίτων χωρών που εισέρχονται στη χώρα με προσωρινό δικαίωμα διαμονής και εργασίας. Η έλευση προσφύγων και αιτούντων άσυλο στη χώρα, δεν έχει αξιοποιηθεί για την κάλυψη αυτών των θέσεων εργασίας, αφού η εγκατάστασή τους, γίνεται χωρίς σχεδιασμό που να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των εργοδοτών ή τις δικές τους. Από την άλλη πλευρά, είναι αδιευκρίνιστος ο αριθμός των μεταναστών χωρίς χαρτιά, που διαβιούν στη χώρα, γεγονός που οδηγεί στην ανάπτυξη ακραίων σεναρίων, για την ύπαρξη τεράστιου (και μη ρεαλιστικού) αριθμού μεταναστών, χωρίς χαρτιά στη χώρα.

Η παρουσία μεταναστών χωρίς χαρτιά, συνδέεται άρρηκτα με τις δυνατότητες απασχόλησης στην παραοικονομία. Οι μετανάστες χωρίς χαρτιά, δεν απολαμβάνουν δικαιώματα και

Generation 2.0

For Rights Equality & Diversity

πολλές φορές, χωρίς να είναι δικός τους στόχος, συμβάλουν στη συντήρηση παθογενειών στην ελληνική οικονομία.

Για μια σύγχρονη και επικαιροποιημένη μεταναστευτική πολιτική, απαιτείται πλήρης καταγραφή των αναγκών για απασχόληση, αλλά και σχεδιασμός για τις ανάγκες που θα προκύψουν στο κοντινό μέλλον.

Η ελληνική νομοθεσία έχει εργαλεία για τη νομιμοποίηση μεταναστών υπό προϋποθέσεις, όπως επίσης και διαδικασίες για την επιστροφή στις χώρες καταγωγής αυτών που δεν τις πληρούν.

Στόχος για το αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα οφείλει να είναι, η σημαντική μείωση των εποχικών εργατών που εισέρχονται για εξάμηνη εργασία στη χώρα, και η αντικατάσταση τους από ντόπιο εργατικό δυναμικό, είτε αυτό αφορά Έλληνες είτε αλλοδαπούς. Αυτό σημαίνει ότι στοχευμένα προγράμματα νομιμοποίησης, μπορεί να κριθούν αναγκαία».

7. Αδήλωτη εργασία

Σε μερικούς κλάδους εργασίας η αδήλωτη απασχόληση των μεταναστών έχει κεντρικό ρόλο και συγκεκριμένα σε αυτούς που ευνοούν την αύξηση της παραοικονομίας και την εκτεταμένη ζήτηση ανειδίκευτης εργασίας. Τομείς όπως είναι οι κατασκευές, οι μικρομεσαίες βιοτεχνίες (ενδύματα), η συντήρηση και επισκευή κατοικιών, η γεωργία και η κτηνοτροφία, η φροντίδα ηλικιωμένων και παιδιών, η οικιακή εργασία (ειδικά η άτυπη εργασία μέσω γραφείων εύρεσης εργασίας με συχνά με παράνομη παρακράτηση χρημάτων), καθαριότητα (με μεταφορά εργαζομένων σε πολλαπλούς εργοδότες), ο τουρισμός καθώς και ο επισιτισμός. Λόγω του καθεστώτος διαμονής τους το οποίο μπορεί να είναι επισφαλές, οι μετανάστες είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι με κίνδυνο να βρεθούν εκτεθειμένοι σε άθλιες συνθήκες εργασίας και διαβίωσης, χαμηλές αμοιβές και ανασφάλιστη εργασία.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Τι είδους νομοθετικές προσεγγίσεις θα υιοθετούσατε για να αντιμετωπίσετε την αδήλωτη εργασία; Πώς θα διασφαλίσετε την εφαρμογή της υπάρχουσας νομοθεσίας και των απαιτούμενων μηχανισμών ελέγχων;

Απάντηση

Η καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας είναι απόλυτη προτεραιότητα για την εύρυθμη λειτουργία της αγοράς εργασίας και την προστασία των δικαιωμάτων των εργαζομένων. Απαιτούνται μέτρα ενίσχυσης του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας σε θεσμικό και στελεχιακό επίπεδο.

Generation 2.0

For Rights Equality & Diversity

Ιδιαίτερη μέριμνα πρέπει να ληφθεί σε κλάδους όπου διαφαίνεται η ύπαρξη φαινομένων εργασιακού trafficking, εκμετάλλευσης της παιδικής αλλά και γυναικείας εργασίας.

Τέλος ισχύουν αναλογικά όσα αναπτύχθηκαν ανωτέρω για την περίπτωση της «Μανωλάδας»

8. Ίση μεταχείριση στην κοινωνική ασφάλιση και στην πρόνοια

Με βάση την κείμενη νομοθεσία (ν.4387/2016), όσοι αδυνατούν να αποδείξουν 40 χρόνια μόνιμης διαμονής στην Ελλάδα λαμβάνουν μειωμένη σύνταξη με αναλογία 1/40, για κάθε έτος που λείπει. Αυτό είναι ένα ζήτημα που αφορά μετανάστες, Έλληνες ομογενείς αλλά και Έλληνες πολίτες με μεταναστευτική καταγωγή, καθώς για όλους αυτούς η μόνιμη διαμονή προσμετράται στη βάση των αδειών διαμονής που είχαν στη χώρα. Ως γνωστόν, η πρώτη συντονισμένη διαδικασία νομιμοποίησης των μεταναστών ξεκίνησε το 1998 (σύμφωνα με τα Π Δ358/1997 και 359/1997).

Συνεπώς για τις προαναφερθείσες ομάδες πληθυσμού μειώνεται κατά το ήμισυ, η ήδη χαμηλή εθνική σύνταξη ακόμα και εάν έχουν συμπληρωθεί τα απαραίτητα έτη. Αναφορικά με την πρόνοια, ένα παράδειγμα για την άνιση μεταχείριση των μεταναστών είναι το γεγονός ότι λόγω των προϋποθέσεων, μακροχρόνια διαμένοντες (κάτοχοι δεκαετούς άδειας ή και δεύτερη γενιά) με αναπηρία είτε στερούνται των ανάλογων επιδομάτων είτε υποχρεούνται να αλλάξουν το καθεστώς διαμονής τους με άδειες διαμονής μικρότερης διάρκειας και χωρίς δικαίωμα στην εργασία.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Τι μέτρα θα πάρετε είτε ως κυβέρνηση, είτε ως αντιπολίτευση, για την ισότιμη μεταχείριση στην κοινωνική ασφάλιση και στην πρόνοια;

Απάντηση

Το Κίνημα Αλλαγής είναι ιδιαίτερα ευαίσθητο σε θέματα ίσης μεταχείρισης. Δυστυχώς παρά το γεγονός της ύπαρξης σχετικής νομοθεσίας υπάρχουν διάσπαρτες ρυθμίσεις και πρακτικές από το παρελθόν που συνεχίζουν να ισχύουν. Το πιο εξοργιστικό όμως είναι ότι τα τελευταία χρόνια θεσπίστηκαν νέες.

Για το θέμα των συντάξεων η θέση του Κινήματος Αλλαγής είναι η θέσπιση «κατώτατης εγγυημένης σύνταξης» χωρίς διακρίσεις.

Όσον αφορά τους μετανάστες η ενωσιακή νομοθεσία (που έχει ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο) αλλά και ο Κώδικας Μετανάστευσης σε συνδυασμό με το Σύνταγμα και την ΕΣΔΑ προβλέπουν αναλυτικά το εύρος της προστασίας όσον αφορά τις διακρίσεις. Παρά το

Generation 2.0

For Rights Equality & Diversity

γεγονός αυτό, πολλοί θυμούνται την ταλαιπωρία που υπέστησαν τα ενηλικιωθέντα τέκνα των μεταναστών όσον αφορά το θέμα της ασφάλισης τους ενώ λίγη σημασία δόθηκε στο διαχωρισμό των μεταναστών σε δυο κατηγορίες, σε αυτούς που κατέχουν «ευρωπαϊκές» άδειες και σε αυτούς που κατέχουν «εθνικές». Ο διαχωρισμός αυτός μπορεί να οδηγήσει στη θεμελίωση διακρίσεων σε διάφορα πεδία της καθημερινότητας των μεταναστών. **Απαιτείται διαρκής εγρήγορση για την παρακολούθηση των πολιτικών που θα εφαρμοστούν στο μέλλον αλλά και για τη διόρθωση εσφαλμένων πολιτικών που εφαρμόζονται. Στο πλαίσιο αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντική η αλληλεπίδραση με τις κοινότητες των μεταναστών και τους φορείς που ασχολούνται με τα δικαιώματά τους.**

9. Στέγαση-Στρατηγική ένταξης

Με την απόφαση του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής με αριθ. 6382/2019 τέθηκαν σε ισχύ οι χρονικοί περιορισμοί στη στέγαση και στα επιδόματα των δικαιούχων διεθνούς προστασίας ανάλογα με την ημερομηνία απόκτησης της προσφυγικής ιδιότητας, χωρίς όμως να έχουν δημιουργηθεί οι συνθήκες που θα ευνοήσουν την αυτονομία τους. Η συγκεκριμένη κίνηση, καθώς και η έλλειψη εθνικής στρατηγικής για την ένταξη (καθώς δεν έχει δημοσιευτεί σε τελική μορφή) θέτει εν αμφιβόλω την ασφαλή διαβίωση και ένταξη της συγκεκριμένης πληθυσμιακής ομάδας στην ελληνική κοινωνία.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Σε τι είδους ενέργειες θα προβείτε για να διασφαλίσετε την θεσμική προστασία τέτοιου είδους ευάλωτων πληθυσμών μέσω της παροχή ενός κατάλληλου οικονομικού, προνοιακού και υποστηρικτικού πλαισίου;

Απάντηση:

Το πρόβλημα έχει δημιουργηθεί λόγω της αδιέξοδης πολιτικής που ακολουθήθηκε μέχρι τώρα. Δεν υπήρξε ολοκληρωμένο σχέδιο για την ενδυνάμωση των νεοεισερχομένων ώστε να μπορούν να ενταχθούν στις τοπικές κοινωνίες. Δράσεις εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας και επαγγελματικής κατάρτισης ή αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων απουσίασαν σχεδόν παντελώς παρά το γεγονός ότι υπήρχαν επαρκείς διαθέσιμοι οικονομικοί πόροι. Παρά το γεγονός ότι το ζήτημα αφορά τη χάραξη της εθνικής στρατηγικής για την ένταξη, οι εθνικοί/κρατικοί φορείς απουσιάζουν από την υλοποίηση των δράσεων μέχρι σήμερα. Ούτε στον τομέα της στέγασης ούτε στον τομέα των επιδομάτων εμπλέκονται κρατικές υπηρεσίες ενώ δεν είναι γνωστός ο χρονικός ορίζοντας και το εύρος της οικονομικής υποστήριξης από την ΕΕ για το κοντινό μέλλον.

Σε κάθε περίπτωση, έστω και αργά, χρειάζεται η εφαρμογή προενταξιακών προγραμμάτων ώστε να μην βρεθούν στην ίδια κατάσταση όσοι φιλοξενούνται και λαμβάνουν επιδόματα ως αιτούντες άσυλο σήμερα. Απαιτείται άμεσα επίσης αξιόπιστη καταγραφή του αριθμού

Generation 2.0

For Rights Equality & Diversity

των αναγνωρισμένων προσφύγων που βρίσκονται σε κίνδυνο αστεγίας και κοινωνικού αποκλεισμού και λήψη μεταβατικών μέτρων στήριξης για την ομαλή τους ένταξη στον κοινωνικό ιστό και την εργασία. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να γίνουν προσπάθειες ώστε οι φιλοξενούμενοι σε δομές να μπορούν να αυτονομηθούν πριν την απόφαση για την αναγνώριση του προσφυγικού τους καθεστώτος.

Τέλος θα πρέπει να γίνει σαφές ότι δεν νοείται πρόγραμμα ένταξης χωρίς την ενεργή (από το σχεδιασμό μέχρι την υλοποίηση) εμπλοκή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Στο πλαίσιο αυτό, έστω και τώρα, θα πρέπει να μεταφερθούν πόροι και αρμοδιότητες σε τοπικό επίπεδο.

10. Εκπαίδευση

Βάσει της κείμενης νομοθεσίας, κάθε παιδί που βρίσκεται στη χώρα έχει δικαίωμα πρόσβασης στη σχολική εκπαίδευση ανεξαρτήτως νομικού καθεστώτος στο οποίο υπάγονται οι γονείς του. Σύμφωνα με την εκτίμηση της UNICEF, έως και τα τέλη Απριλίου 2019, 28.500 παιδιά πρόσφυγες και μετανάστες βρίσκονταν στην Ελλάδα. Παρά τις προσπάθειες των αρμόδιων φορέων για την διευκόλυνση της ένταξης τους, η πρόσβαση στην εκπαίδευση για ένα μεγάλο αριθμό των παιδιών αυτών εξακολουθεί να είναι περιορισμένη.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Πώς θα διασφαλίσετε την εγγραφή στα σχολεία όλων των παιδιών προσφύγων και μεταναστών που βρίσκονται στη χώρα; Τι μέτρα θα πάρετε για την πρόληψη της σχολικής διαρροής των παιδιών αυτών;

Απάντηση

Κάθε ευνομούμενη πολιτεία έχει υποχρέωση να μην αφήνει κανένα παιδί έξω από το σχολείο. Δυστυχώς σήμερα υπάρχουν χιλιάδες παιδιά στο Αν. Αιγαίο χωρίς καμία πρόσβαση στη δημόσια εκπαίδευση. Οι άθλιες συνθήκες, ο μεγάλος αριθμός αλλά και η αβεβαιότητα στα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης καθιστούν σχεδόν αδύνατη την εφαρμογή εκπαιδευτικού προγράμματος που να καλύπτει το σύνολο των παιδιών. Όσον αφορά την ενδοχώρα, παρά τις φιλότιμες προσπάθειες εκπαιδευτικών και φορέων χρειάζονται πολλά να γίνουν ακόμα.

Τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει θεσμικές εκπτώσεις στα δικαιώματα των παιδιών των μεταναστών για εκπαίδευση. Η ίδρυση των παρασχολείων των ΔΥΕΠ δεν εξυπηρέτησαν καμία παιδαγωγική ανάγκη. Αντίθετα απομάκρυναν τα παιδιά των προσφύγων από το δημόσιο σχολείο και «νομιμοποίησαν» τις φωνές όσων πιστεύουν ότι μπορεί να υπάρχουν σχολεία γκέτο. Το ΠΔ 79/2017 έθεσε για πρώτη φορά, μετά από δεκαετίες, υπό αίρεση το δικαίωμα εγγραφής των παιδιών στα δημοτικά σχολεία.

Οι διατάξεις για τις ΔΥΕΠ και για την εγγραφή των παιδιών στα δημοτικά πρέπει να καταργηθούν.

Generation 2.0

For Rights Equality & Diversity

Για την εγκατάσταση/στέγαση των προσφυγικών οικογενειών, όταν υποστηρίζεται από την πολιτεία, θα πρέπει να συνεκτιμάται η ύπαρξη δομών εκπαίδευσης που να μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες των παιδιών.

Η οικονομική υποστήριξη του προγράμματος εκπαίδευσης των παιδιών των μεταναστών/προσφύγων πρέπει να ενισχύει το δημόσιο σχολείο. Με υποδομές και εκπαιδευτικό προσωπικό. Επίσης πρέπει να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των γονέων. Κρίσιμη είναι η ανάπτυξη σχεδίου προγραμμάτων Δια Βίου Μάθησης για τους γονείς που, ξεκινώντας από την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, θα βοηθήσουν στην ένταξη της προσφυγικής/μεταναστευτικής οικογένειας στην ελληνική κοινωνία.